

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 965 din 18.12.2019

Dosar nr: 261/2018

Petiția nr: 2092/12.04.2018

Petent: Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități (CEDCD)

Reclamați: Școala Gimnazială nr. 30 Timișoara (R1), prin director

Obiect: comportament cu un posibil caracter discriminatoriu față de minor având la bază criteriul de boală (tulburare hiperkinetică/ADHD)

Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petentului

1. Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități cu sediul în București, Calea 13 Septembrie, nr.128, bl. P35, sc.1, parter, sector 5

Numele și sediul reclamatei

2. Școala Gimnazială nr.30 Timișoara

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

8. Prin adresa nr. 2029 din 12.04.2018, Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități a înaintat sesizarea primită de la mama minorului prin care sesizează Consiliul cu privire la excluderea minorului de la clasă pe motiv că este agresiv cu colegii.

III. Procedura de citare

9. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, s-a îndeplinit procedura de citare.

10. Prin adresa nr. 2092/02.05.2018 s-a solicitat Centrului European pentru Drepturile Copiilor prin reprezentant legal, precizarea adreselor părinților semnatori ai documentelor cu scop de excludere de la clasă a minorului (fila 41). Petenta a completat petiția prin adresa nr. 2982 din 17.05.2018. (filele 42- 88 din dosar)

11. Prin adresa nr. 3353 din 31.05.2018 au fost citate părțile pentru termenul stabilit de titularul de dosar la data de 19.06.2018. La audieri Centrul European pentru Drepturile Copiilor prin reprezentant a fost prezent. (filele 92 – 98 la dosar)

12. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

13. Prin adresa nr. 2092 din 12.04.2018, Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități a înaintat sesizarea primită de la mama minorului, elev în clasa a VI-a la Școala Gimnazială nr. 30, prin care sesizează Consiliul cu privire la **excluderea minorului de la clasă pe motiv că este agresiv cu colegii. (filele 1 – 41, respectiv filele 42 - 91 la dosar)**

14. Petenta susține faptul că de la înscrierea în clasa a V-a au fost furnizate conducerii școlii și implicit dirigintei minorului documente și date despre dizabilitatea minorului, **respectiv tulburare hiperkinetică, în prezent diagnosticat cu ADHD, ambele diagnostice înscriindu-se în sfera dizabilității atât din punct de vedere al patologiei medicale asociate cât și al adaptării mediului la o serie de particularități specifice acestui tip de dizabilitate.**

15. **Minorul a fost adoptat la vârsta de 3 ani, aspect cunoscut dirigintei, dar necunoscut minorului.**

16. **Minorul a început să aibă dificultăți în mediul din clasă și în interacțiunea cu profesorii în special cu diriginta începând din clasa a V-a.** Acestea s-au manifestat prin neînțelegeri cu proprii colegi și bătăi pe care aceștia i le aplicau din cauza diferențelor și a hipersensibilității specifice dizabilității sale. De-a lungul clasei a V-a **diriginta** a evidențiat în repetate rânduri neadecvarea minorului, spunându-i că îi va **scădea nota la purtare și îl va exmatricula pentru comportamentul** energic de la ore și conflictele cu unii colegi.

17. În anul **2017**, minorul a început clasa a VI-a în **același mediu neincluziv**. În data de 26 octombrie 2017 ca urmare a unor nemulțumiri ale **dirigintei față de minor aceasta l-a amenințat că îl va exmatricula**, amenințare care i-a redat o stare alarmantă de anxietate minorului, simțindu-se izolat, neînțeleș, pedepsit pentru manifestări emoționale specifice tulburării hipertkinetice/ADHD-ului, astfel **minorul după terminarea orelor nu s-a mai întors acasă**. A fost găsit în mall, mai târziu, de către o persoană care a sunat părinții, minorul explicând părinților că a dorit să fie singur, să se liniștească. Conform observațiilor medicului psihiatru al minorului după acest eveniment starea sa psihică și emoțională a fost extrem de fragilă.

18. A doua zi diriginta anunță în clasă că nu mai dorește să fie dirigintă deoarece a fost muștrată de directorul instituției pentru faptul că nu gestionează situația minorului la clasă.

Potrivit susținerilor petenta care face trimitere la înregistrările comentariilor doamnei diriginte în prezența elevilor își exprimă nemulțumirea față de minor atunci când acesta cere doamnei diriginte să se mute mai în față deoarece nu vedea bine la tablă aceasta a răspuns:

„Nu, te rog frumos să te duci la loc, că n-am spus că poți să te muți„. Minorul a dat exemplul unui alt coleg căruia i s-a permis să se mute în oră, iar diriginta a răspuns: **„Poți să taci din gură?„**, în cadrul aceleiași ore minorul a dorit să ia penarul din dulap, doamna dirigintă îi răspunde: **„Ce dorești dragă? Ești la clasa pregătitoare?,** minorul spune că a uitat penarul în dulap iar diriginta îi spune: **„Nu este problema mea. Tu nu ai venit pregătit la ora de**

*matematică?,, , minorul insistă iar doamna dirigintă îi repetă: **nu ai venit pregătit (...) Deci nu este problema mea că tu nu poți să gândești în timpul pauzei să îți iei toate lucrurile.** L-a amenințat că îi va încheia nota la purtare 7 pentru că a fost din nou chemată de către directorul unității pentru a o informa cu privire la unele fapte săvârșite de minor și de care aceasta nu știa, și tot directorul unității i-a spus că pentru faptele minorului trebuie să i se încheie nota 7 la purtare și pentru primul și pentru cel de-al doilea semestru, altfel va pleca diriginta din școală „**Nici nu am știut, am fost iar chemată la direcțiune pentru toate tâmpeniile tale,,.** Totodată face referire la faptul că tatăl minorului o sună după orele de curs să o anunțe că minorul este dispărut iar doamna dirigintă spune că nu este problema sa. „**După masă este problema ta, poți să te duci unde dorești. Eu nu pot să-mi mănânc sănătatea pentru tine, vom executa exact cum spune legea. Închei cu 7 pe primul, în al doilea, dacă te cumițești, foarte bine ne bucurăm, dacă nu, închei cu 4 și ... Auf Wiedersehen,,.***

Mai mult, diriginta a spus unuia dintre colegii acesteia să le precizeze celorlalți profesori să noteze tot despre elev în caiet, instigând astfel ceilalți profesori și colegi ai minorului împotriva sa cu scopul de a-l exclude de la clasă.

19. În luna noiembrie, conform unei înregistrări de la oră, petenta susține că **diriginta a instruit elevii cum trebuie să dea o declarație împotriva minorului.** Mai mult, **a dezvăluit în fața clasei că minorul este adoptat,** deși acesta nu știa acest lucru, copii începând să-l strige **prostule, adoptatule.**

Starea minorului a ajuns atât de gravă încât a trebuit să meargă la un consult psihiatric primind medicația corespunzătoare diagnosticului de depresie. **(fila 5 la dosar)**

20. În data de 13.11.2017 minorul **a fost dat afară de la oră de către profesorul de geografie** alături de un alt coleg din cauza **manifestărilor specifice tulburării sale hiperkinetice.** Acest gest i-a provocat o reacție emoțională încât s-a urcat pe școală, iar după terminarea orelor a ajuns acasă după 4 ore, părinții neștiind unde acesta se află.

21. După aceste întâmplări părinții minorului au purtat o discuție cu **directorul adjunct al școlii și psihologul școlii.** Părinții au convenit ca minorul și **psihologul să aibă o întâlnire săptămânală, însă aceste întâlniri nu au avut loc deoarece psihologul a considerat că nu este necesar pe motiv că minorul este văzut de un medic psihiatru. (fila 6 la dosar)**

22. Singurele măsuri luate au fost avertismentul scris al dirigintei din data de 24.10.2017, muștrările scrise din datele 17.11.2017 și 19.12.2017 și avertismentul scris din data de 28.02.2018. Aceste măsuri punitive evidențiază aspectele negative al minorului în timp ce la baza educației incluzive stau principiile adaptării comportamentului profesorului și al mediului de la clasă nevoilor copilului și respectul pentru diversitate, care nu au fost niciodată aplicate minorului, elev cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă. Atunci când minorul a avut manifestări specifice tulburării hiperkinetice/ADHD-ului, a fost sancționat și învinovățit pentru diferențele sale, iar în cele din urmă informat că va fi exclus.

23. Se mai susține faptul că **tatăl minorului a fost hărțuit pentru demersurile întreprinse de a contesta sancțiunile disciplinare aplicate minorului.** În data de 06.01.2018 diriginta **a intervenit la comandantul unității unde lucrează tatăl minorului ca acesta la rândul lui să intervină pe lângă tatăl minorului pentru a renunța la demersurile de a contesta sancțiunile disciplinare.**

Mai mult, la ședințele cu **părinții, aceasta a convins o parte din părinți că minorul dăunează și propriilor copii și actul educațional al acestora**, astfel că la ședința din data de 16.02.2018 (fila 204—206) părinții prezenți la ședință **au semnat un proces verbal** în care și-au exprimat dorința de excludere a minorului de la clasă. La ședința din data de 28.02.2018 (fila 206-209 la dosar) aceștia au prezentat un memoriu în vederea excluderii minorului de la clasă, memoriu depus la secretariat.

24. Persoane reclamate:

25. De asemenea, petenta mai relatează un alt aspect extrem de grav petrecut în școală, și anume situația unui alt copil cu dizabilitate, sub același mediu școlar, a fost nevoit să abandoneze școala, spunându-le părinților că se va sinucide dacă il vor mai trimite la școală, acest lucru fiind profund îngrijorător sub aspectul intensității traumelor provocate copiilor cu cerințe educaționale speciale din această școală, pe criteriul dizabilităților acestora.

26. Anexat petitei petenta a depus în copie următoarele documente (filele 9-40 din dosar):

- carte de identitate;
- cerere de reprezentare a petentei de către CEDCD;
- muștrările scrise și avertismentele aplicate minorului;
- contestațiile acestor sancțiuni disciplinare;
- documente medicale care atestă starea psihică a minorului; (**fila 29 – 39 la dosar; fila 36 la dosar**)
- înregistrări și transpunerea scrisă a acestora.

27. Prin adresa de răspuns nr. 2982/17.05.2018 privind clarificarea petiției, obiect și părți reclamate, petenta depune punct de vedere cu aceleași mențiuni privind evoluția faptelor.

28. În anexă au fost depuse înscrișuri. (fila 42 – 89 la dosar)

Sușținerile părților reclamate

29. Prin adresa nr. 3958/19.06.2018 (filele 109 – 173) părțile reclamate, prin apărător ales respectiv, Școala nr. 30 Timișoara, diriginta minorului - profesor matematică, directorul adjunct, profesor de geografie, psihologul școlii, și părinții elevilor colegi cu minorul au depus punct de vedere și înscrișuri.

30. În data de 15.05.2018 minorul a fost sancționat cu muștrare scrisă și scăderea notei la purtare cu 4 (patru) .(fila 226 din dosar)

31. Referitor la afirmațiile petentei că, la momentul înscrierii în clasa a V-a ar fi furnizat conducerii școlii documente care atestă diagnosticul de tulburare hiperkinetică, precizează faptul că minorul nu a figurat cu o astfel de afecțiune. Precizează faptul că de la începutul ciclului gimnazial comportamentul elevului a atras o serie de măsuri disciplinare. (fila 110 la dosar):

- uciderea unui porumbel;
- agresiuni fizice;
- aruncarea cu bețe în automobile;

- împungerea unui coleg până la sânge;
- modificarea unui test pentru a obține notă mai mare;
- aruncarea cu pietre în oamenii de pe stradă, în timp ce se afla urcat pe școală;
- părăsirea incintei școlii sărind gardul;
- vizionarea pe telefonul mobil a unor filme cu conținut pornografic, urmat de scoaterea pantalonilor și arătarea organelor genitale colegei sale de bancă.

32. Incidentul în care a fost implicată diriginta, înregistrarea depusă de către petentă, făcută de către minor a fost scoasă din context. (fila 111 la dosar)

33. Incidentul de la ora de geografie, faptul că minorul a întârziat de la oră, situația se explică și echipei de investigații.

34. Referitor la diagnosticul minorului, partea reclamată susține că petenta a susținut fără a proba diagnosticul minorului, în baza principiului liberului acces la educație și al egalității de șanse, fiecare elev trebuie tratat în mod egal, beneficiind de aceleași metode și tehnici de educare, fiind supus acelorași standarde și criterii de evaluare. Orice abatere de la aceste dispoziții legale cu caracter de principiu se poate realiza doar în condițiile strict limitativ prevăzut de lege.

35. Astfel, pentru ca unui elev să i se poată acorda în mod legal un tratament diferențiat în baza principiilor și normelor Învățământului special și special integrat el trebuie să obțină un certificat de orientare școlară și profesională. Conform normei legale, acest act oficial trebuie eliberat de către centrele județene de resurse și asistență educațională/Centrul Municipiului București de Resurse și de Asistență Educațională. Documentul va cuprinde diagnosticul/deficiența, gradul acestuia/acesteia, în funcție de care copiii cu cerințe educaționale speciale sunt orientați în învățământul special. În ceea ce privește evaluarea unui copil cu dizabilități, dispozițiile Ordinului de ministru cu nr.1985/10.04.2016 sunt de asemenea, comprehensive. Astfel în cadrul art. 8 alin. (3) sunt stabilite structurile și organele acreditate pentru evaluare.

Orice abatere de la acest traseu conturat de către legiuitor, expune individul în cauză riscului de a fi calificat în mod eronat ca persoană cu dizabilitate. Din acest motiv art. 50 alin.3 al Legii cu nr.1/2011 sancționează diagnosticarea abuzivă.

În acest context se face referire la integrarea cu succes a unei eleve cu nevoi speciale, încă din clasa I.

36. În ciuda celor afirmate de către petenta, în niciun moment aceasta nu a adus la cunoștința școlii diagnosticul minorului. Mai mult decât atât, atunci când, în cadrul ședințelor cu părinții se pune în discuție posibilitatea ca față de minor să fie necesar a se lua măsuri speciale, mama minorului refuza orice cooperare.

37. Prin urmare, în lipsa atribuirii statutului de copil cu cerințe educaționale speciale în baza unui certificat de orientare școlară și profesională, legislația în vigoare nu permite tratamentul diferențiat al acestuia. Cu toate acestea, conducerii școlii, cadrelor didactice sau oricărei alte persoane implicate în procesul de educare nu le este permis să acționeze în sensul atribuirii unor dizabilități elevilor fără ca aceasta să fie stabilită conform cerințelor legale. (fila 114 la dosar)

38. Referitor la măsurile punitive luate față de minor respectiv, avertisment, muștrare scrisă, partea reclamată susține că au fost conform Statutului elevului, precizând faptul că au fost erori de

ordin procedural pe care, le-au remediat ulterior, făcându-se trimitere la o formă agravantă a acestora luând în calcul vârsta minorului. (fila 115 la dosar)

39. Referitor la adopția minorului partea reclamată susține că este o afirmație falsă, scoasă din context, precizând că minorul cunoștea acest aspect încă din timpul grădiniței. Nici actualilor colegi nu le era străin acest fapt. În contextul în care mai mulți copii îl tachinau cu privire la situația specială diriginta a intervenit cu bună credință a prezentat situația colectivului clasei încercând să îi ajute pe copii să empatizeze și să înțeleagă ce presupune adopția. Școala a sugerat părinților minorului să discute cu directorul adjunct care la rândul său este mama adoptivă a unei fetițe care a ajuns la maturitate și ar putea să le împărtășească din experiența sa.

40. Referitor la implicarea psihologului școlii, mai exact neimplicarea acesteia în opinia petentei, partea reclamată susține că au existat întâlniri între aceasta, părinți, dirigintă, doamna director și doamna director adjunct. Toate aceste fapte sunt apte a demonstra caracterul neîntemeiat al afirmațiilor petentei, cât și încercările efective de a găsi o soluție optimă pentru minor. (fila 116 la dosar)

41. Referitor la reacția colectivului școlar, partea reclamată susține că nu survine pe fondul dizabilității minorului, ci mai exact pe fondul problemelor disciplinare ale acestuia. Ea apare ca o atitudine firească a cadrelor didactice de încercare a remedierii unui comportament neadecvat și o încercare a părinților colegilor minorului de a satisface nevoia de educație a propriilor copii. Trebuie identificat un just raport între interesul celorlalți copii aflați în condiții normale și dreptul minorului de a beneficia de educație.

42. Referitor la documentele medicale anexate de către petentă cu ocazia depunerii petiției, partea reclamată susține că toate documentele sunt datate cu anul 2012, respectiv anul 2016, aceste documente nu au fost comunicate școlii, mai mult părinții nu și-au îndeplinit obligația legală de a furniza nici măcar Fișa Medicală a minorului cu ocazia transferării în clasa a V-a. Se menționează faptul că, abia cu ocazia acestei proceduri, școala află că minorul a fost diagnosticat cu o tulburare comportamentală. (fila 118 la dosar)

43. În acest sens, din documentele cele mai actuale prezentate de către petentă, nu rezultă faptul că minorul ar suferi de o tulburare hiperkinetică/ADHD sau orice altă dizabilitate. (fila 118 la dosar)

44. Referitor la mediul din cadrul școlii, partea reclamată, prin avocat, precizează faptul că într-o altă situație, sub rezerva anonimatului, în cazul unui elev cu probleme medicale, în urma sfaturilor venite din partea școlii, părinții aceluși elev au considerat oportun ca fiul acestora să urmeze un consult psihiatric în urma căruia a fost făcută recomandarea de a întrerupe anul școlar din motive medicale, *fobie de școală*, urmând școlarizarea la domiciliu. (fila 119 la dosar)

45. Prin memoriul înaintat conducerii școlii de către părinții colegilor minorului se solicită următoarele:

„Prin prezentul memoriu nu refuzăm, ba dimpotrivă susținem dreptul fiecărui copil la educație, precum și la dreptul de a l se asigura condițiile minime de siguranță, dar nu cu prețul plătit de o clasă întreagă căreia i se limitează foarte mult accesul la informații, un compromis în educația lor care va devine ireversibil. În toate aceste trei semestre, toate comportamentele minorului au fost aduse la cunoștința conducerii dar nu s-a luat nicio măsură de remediere, din contra

au recidivat și chiar s-au înmulțit. Suntem pro-integrare social, pro în fața egalității de șanse dar nu atunci când permitem cu bună știință să fie încălcate aceleași drepturi celorlalți elevi. De aceea cerem clar și fără echivoc, ca cei doi elevi (minorul și un alt coleg) să fie excluși din clasa a VI -a G, eventual și din școală dacă se va ajunge la o astfel de alegere (...). (fila 122 la dosar)

46. Titularul de dosar a stabilit verificarea aspectelor sesizate de către echipa de investigații (fila 174 la dosar), **investigație efectuată în data de 18.09.2018.**

47. Din raportul de investigații reies următoarele aspect (filele 229-234 din dosar):

Director R1 a declarat:

- în școală învață 17 copii cu cerințe educaționale speciale (CES), dintr-un total de 1800 de elevi;
- **minorul a mai fost înscris în această unitate școlară în clasa I însă, la finalul primului semestru, s-a transferat deoarece nu s-a integrat;**
- după 3 ani a revenit cu o cerere de transfer pentru clasa a V-a motiv pentru care minorul a făcut parte dintr-o clasă de copii veniți prin transfer;
- **mama minorului nu a precizat niciodată că acesta suferă de ADHD;**
- **a divulgat faptul că minorul este adoptat deoarece dorea să aplaneze situația de tensiune apărută la nivelul clasei;**
- a existat o nemulțumire continuă din partea părinților elevului, precizând că aceștia nu au fost de acord cu consilierea psihologică, refuzând ajutorul;
- consideră că elevul este bătauș, oferind un exemplu în acest sens faptul că el aștepta ca un anumit copil cu un an mai mic decât el să iasă din clasă pentru „a-l bate în cap,,;
- între timp minorul a fost transferat la Liceul cu Program Sportiv Banatul din Timișoara.

Director adjunct R2 a declarat echipei de investigații următoarele:

- întrucât are un copil adoptat a încercat să le ofere sfaturi părinților minorului;
- **după ce diriginta a dezvăluit colegilor minorului că este adoptat, acesta i-a mărturisit doamnei director că i se pare o povară că este adoptat;** (fila 230 la dosar)
- în clasa a VI-a a avut prima discuție cu minorul, iar din discuțiile cu acesta a reieșit faptul că el a conștientizat și regretă ceea ce a făcut;
- se mai precizează faptul că era sunată și la ora 23 de către părinții minorului;

Profesor matematică și diriginte al minorului R3 (fila 230 la dosar)

- consideră că „a suportat multe,, din partea minorului;
- au existat probleme minore din partea minorului și atunci când acesta era în clasa a V-a, ca și exemplu: arunca penarele colegilor, s-a urcat pe dulapurile de pe holul școlii, aceasta nu a adus în discuție, la acel moment, consilierea psihologică a acestuia;
- părinții nu au dorit să comunice cu aceasta;

- a aflat de la psiholog faptul că minorul nu se mai prezintă la consiliere psihologică în cadrul școlii, deoarece părinții au găsit un psiholog în oraș;
- susține faptul că d.na psiholog a participat și la orele duminicii de dirigiență;
- de asemenea susține că nu i-a contactat pe colegii de muncă ai tatălui minorului;
- afirmă că nu le-a divulgat elevilor săi faptul că minorul este adoptat.

Profesor geografie. (fila 231 la dosar)

- referitor la afirmația petentei cum că în data de 13.11.2017 minorul a fost dat afară de la oră, de către profesorul de geografie, alături de un alt coleg din cauza manifestărilor specifice tulburării sale hiperkinetice, acest gest i-a provocat o reacție emoțională încât s-a urcat pe școală, iar după terminarea orelor a ajuns acasă după 4 ore, părinții neștiind unde se află;
- minorul întârzie deseori la ora duminicii și era problematic întotdeauna, deranjând orele;
- la data respectivă se precizează faptul că minorul, împreună cu un alt coleg au întârziat aproximativ 10-15 minute la ora acesteia, solicitându-le să iasă afară și să ceară voie să reintre în clasă; colegul a urmat îndrumarea, în timp ce minorul Vlad nu s-a mai întors; a ieșit pe hol de trei ori la un interval de 5 minute; întrucât a considerat că nu îi poate lăsa pe copiii din clasă nesupravegheați, nu a pornit în căutarea minorului prea departe, lucrurile fiindu-i luate de un coleg;
- pentru acel incident a cerut să fie scăzută nota la purtare, iar pentru incidentul cu filmările porno de pe telefonul mobil a cerut să-i fie scăzută drastic nota la purtare;
- consideră că a procedat corect în data de 13.11.2017 în ceea ce îl privește pe minor. De asemenea, susține faptul că nu a purtat discuții cu părinții minorului și nici nu a avut incidente cu aceștia.

Profesor de biologie (fila 231 la dosar)

- declară că nu a avut probleme cu minorul, dar precizează faptul că acesta înjură la ore, de altfel nu este singurul elev care are un astfel de comportament;
- **de multe ori, Vlad era provocat de către colegi, se arunca cu pixuri în acesta, elevul răbufnind în momentele în care colegii râdeau de faptul că este adoptat;**
- **mai afirmă faptul că minorul avea probleme de integrare, aspect pe care l-a constatat cu ocazia unei excursii, acesta alegând să își petreacă timpul cu aceasta;** (fila 232 la dosar)
- **întrebată de unde a aflat că minorul este adoptat, aceasta a declarat că diriginta i-a spus acestuia că este adoptat în clasa a V-a.**

Profesor de religie (fila 232 la dosar)

- susține că a avut o relație foarte bună cu elevul;
- a discutat cu minorul, acesta spunându-i că-l liniștește orele de religie, spunând că și-ar dori să scape de tensiunile și conflictele cu alți colegi;
- susține faptul că la momentul intrării în clasa a VI-a, lupta acesteia pentru a-l integra nu mai avea sens, motivat de faptul că ceilalți colegi ai minorului speculau comportamentul lui și-l provocau;

- de asemenea, a aflat din povestirile copiilor de un anumit comportament al minorului, și anume faptul că a omorât un porumbel și faptul că arunca cu bețe spre mașini.

În data de 19.09.2018 echipa de investigații a participat la ședința cu părinții de la clasa a VII-a G (fosta clasă a minorului) pentru a purta discuții cu părinții colegilor elevului (fila 233 la dosar)

Părinții semnatari ai memoriului de excludere a minorului din clasă au declarat că au procedat astfel deoarece consideră că trebuia ca cineva să ia o măsură, aceștia și-au exprimat nemulțumirea din cauza faptului că școala nu a acționat încă din clasa a V-a și că s-a așteptat ca situația să dipară de la sine, motiv pentru care au înaintat conducerii școlii un memoriu prin care au solicitat excluderea minorului și a altui coleg al minorului din clasă, eventual din școală, sprijiniți și de doamna dirigintă S. S. (fila 122 din dosar).

V. Motivele de fapt și de drept

48. În fapt, Colegiul director reține că obiectul dedus soluționării constă în comportamentul discriminatoriu față de minor al conducerii Unități Școlare, precum și al Dirigintei (R3) având la bază criteriul de boală (tulburare hiperkinetică/ADHD).

49. În drept, Colegiul director analizează acțiunile părților reclamate din perspectiva asigurării echilibrului impus de respectarea principiului nediscriminării și a drepturilor prevăzute de legislația în vigoare. Altfel spus, Colegiul director va analiza dacă au fost încălcate prevederile art. 2 alin. (1) și (4) coroborat cu art. 11 alin.1 și art 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, atât de cadrul didactic, cât și de conducerea școlii și părinții elevilor.

Potrivit art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza unui criteriu, care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege.

50. De asemenea, potrivit art. 2 alin (4) *“Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”.*

51. Potrivit art. 15 din actul normativ indicat mai sus, *“Constituie contravenție, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane*

sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

Potrivit art. 11 alin. (1) constituie **contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat**, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.

52. O formă a discriminării este hărțuirea reglementată de art. 2 alin. 5 din O.G. 137/2000 ca fiind un comportament pe baza unui criteriu, care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv. *“Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”*. Hărțuirea reprezintă o formă de discriminare, introdusă de legiuitorul român în procesul de transpunere a prevederilor Directivei Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L180 din 19 iulie 2000, și prevederile Directivei Consiliului 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament, în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L303 din 2 decembrie 2000.

Astfel, fapta de hărțuire se circumstanțiază într-un comportament care poate îmbraca diferite forme. Formularea textului cuprinde sintagma „orice comportament”. Sintagma „orice comportament” denotă intenția legiuitorului de a cuprinde o arie largă de comportamente, și nu una restrictivă, ceea ce permite reținerea unor calificări diferite în practică, și care pot să varieze de la caz la caz, circumscrise sub forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, gesturi, acte sau fapte etc. Mobilul sau cauza comportamentului este determinat de un criteriu inerent, care este în mod expres prevăzut de legiuitor, într-o listă neexhaustivă, având în vedere că textul de lege prezintă într-o enumerare cu caracter determinat criteriul de „rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, boală cronică necontagioasă, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenența la o categorie defavorizată, vârsta, handicap, statut de refugiat ori azilant”.

Manifestarea comportamentului pe baza oricăruia dintre criteriile prevăzute de lege „duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. Acest element constitutiv al hărțuirii, permite reținerea acelor comportamente care, chiar dacă nu au fost săvârșite cu intenție, produc efectul de realizare al unui cadru definit ca „intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”.

Încluderea hărțuirii ca formă de discriminare în aquis-ul communitaire și transpunerea acestuia în legislația națională este extrem de importantă. Discriminarea nu se manifestă per se, doar sub forma unor prevederi normative sau practici, dar și sub forma comportamentelor care creează un impact asupra mediului în general, variind de la violența fizică la remarci sau afirmații cu caracter rasist, până la ostracizare generală. Această formă de discriminare aduce atingere demnității sub aspect psihic și emoțional persoanelor aparținând unei minorități sau alteia.

53. Luând act de susținerile părților și de totalitatea înscrisurilor depuse la dosar, Colegiul director reține că petenta a informat verbal conducerea unității cu privire la starea de sănătate a minorului, respectiv faptul că acesta suferă de ADHD, precum și faptul că a fost înfiat.

Colegiul director este de opinie că Unitatea Școlară nu a luat atitudine în momentul în care față de minor se exercitau presiuni care l-au determinat într-un final să fie timorat, să nu se exteriorizeze atunci când simțea că nu este înțeles. Faptul că doar el era refuzat în cadrul orelor de către doamna dirigintă să facă diferite lucruri, respectiv să ia penarul din dulap, sau să se mute într-o bancă mai față. De fiecare dată dacă dorea să spună ceva în timpul orelor de curs era întrerupt și i se interzicea să mai vorbească, sub pretextul că deranjează, că este nepregătit iar, etc., cu toate că mai erau și alți elevi care solicitau unele facilități dar acestora din urmă le era permis. Astfel, minorul s-a simțit respins, neînțeles și marginalizat chiar de către persoanele care ar fi trebuit să-i întindă o mână de ajutor și să-l înțeleagă, situația minorului fiind specială. Nu poate fi vorba de lipsa de informare cu privire la starea de sănătate a minorului atâta vreme cât au fost stabilite întâlniri săptămânale cu psihologul școlii și cu minorul, întâlniri care nu au avut loc deoarece psihologul școlii a considerat că nu este necesar deoarece minorul este văzut de un medic psihiatru.

Singurele măsuri luate au fost **avertismentul scris** al dirigintei din data de **24.10.2017**, **mustrările scrise din datele 17.11.2017 și 19.12.2017 și avertismentul scris din data de 28.02.2018. Aceste măsuri punitive evidențiază aspectele negative al minorului** în timp ce la baza educației incluzive stau principiile adaptării comportamentului profesorului și al mediului de la clasă nevoilor copilului și respectul pentru diversitate, care nu au fost niciodată aplicate minorului, elev cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă. Atunci când minorul a avut manifestări specifice tulburării hiperkinetice/ADHD-ului, a fost sancționat și învinovățit pentru diferențele sale, iar în cele din urmă informat că va fi exclus. Mai mult, diriginta a spus unuia dintre colegii acesteia să le precizeze celorlalți profesori să noteze tot despre elev în caiet, instigând astfel ceilalți profesori și colegi ai minorului împotriva sa cu scopul de a-l exclude de la clasă.

Totodată, în luna noiembrie, conform unei înregistrări de la oră, **diriginta a instruit elevii cum trebuie să dea o declarație împotriva minorului**. Mai mult, **a dezvăluit în fața clasei că minorul este adoptat**, deși acesta nu știa acest lucru, copii începând să-l strige **prostule, adoptatule**.

În data de 13.11.2017 minorul **a fost dat afară de la oră de către profesorul de geografie** alături de un alt coleg din cauza **manifestărilor specifice tulburării sale hiperkinetice**. Acest gest i-a provocat o reacție emoțională încât s-a urcat pe școală, iar după terminarea orelor a ajuns acasă după 4 ore, părinții neștiind unde acesta se află.

Mai mult, la ședințele cu **părinții aceasta a convins o parte din părinți că minorul dăunează și propriilor copii și actului educațional al acestora**, astfel că la ședința din data de 16.02.2018 părinții prezenți la ședință **au semnat un proces verbal** în care și-au exprimat dorința pentru o intervenție a doamnei director și a consiliului profesoral pentru soluționarea problemelor de indisciplină din cadrul clasei. La ședința din data de 28.02.2018 aceștia au prezentat un memoriu în vederea excluderii minorului de la clasă, memoriu depus la secretariat.

În data de 15.05.2018 minorul a fost sancționat cu mustrare scrisă și scăderea notei la purtare cu 4 (patru). Diriginta (R3) a recunoscut faptul că a observat de la începutul ciclului gimnazial comportamentul elevului, motiv pentru care a atras o serie de măsuri disciplinare.

Având în vedere cele de mai sus precum și documentele existente la dosar, Colegiul director reține comportamentul pasiv al unității școlare și atitudinea discriminatorie a dirigintei față de minor.

Practic, Colegiul director analizează dacă R1, R2 și R3, prin comportamentul lor față de minor, au încălcat prevederile legale incidente. Colegiul director nu analizează și nu se pronunță cu privire la acțiunile reclamațiilor: R4, R5 și R6 deoarece este de opinie că nu au încălcat prevederile legale incidente O.G. nr. 137/2000R. Psihologul școlii nu putea acționa în lipsa unei solicitări din partea școlii sau a părinților. De asemenea, părinții colegilor de clasă au acționat în interesul propriilor copii.

54. Colegiul director apreciază că unitatea școlară precum și diriginta minorului au încălcat prevederile legale incidente, respectiv art. 2 alin 1, 4 și 5 coroborat cu art.11 alin.1 și art. 15 din OG nr.137/2000R, din următoarele considerente:

Reclamatele R1,R2 și R3 aveau cunoștință de problemele medicale ale minorului, precum și de faptul că acesta este înfiat, întrucât părinții elevului la momentul înscrierii în clasa a V-a au furnizat conducerii școlii și implicit dirigintei elevului documente și date despre dizabilitatea acestuia, respectiv tulburare hiperkinetică. În prezent fiind diagnosticat cu ADHD, ambele diagnostice înscriindu-se în sfera dizabilității atât din punct de vedere al patologiei medicale asociate, cât și al necesității adaptării mediului la o serie de particularități specifice acestui tip de dizabilitate (vezi fila 46 de la dosar). Pe de altă parte, în conformitate cu prevederile Legii nr. 487/2002 R, părinții nu sunt obligați să facă public acest lucru, cu excepția cazurilor prevăzute de lege, care sigur au în vedere înștiințarea școlii ori a cadrelor didactice, lucru pe care părinții l-au făcut. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 16 alin. 1) din Legea 487/2002 *"Persoana care este evaluată din punct de vedere al sănătății mintale are dreptul la confidențialitatea informațiilor, cu excepția situațiilor prevăzute de lege. În această situație cadrul didactic precum și conducerea școlii aveau obligația păstrării confidențialității informațiilor"*.

Potrivit memoriului înaintat conducerii unității școlare de către părinții elevilor (vezi fila 193 din dosar), colegi de clasă cu minorul prin care amintește faptul că nu s-au luat măsuri în vederea remedierii în cele trei semestre a condițiilor de desfășurare a actului educațional, ba din contră aceste condiții au recidivat și chiar s-au înmulțit. Au solicitat intervenția și luarea de măsuri în vederea desfășurării actului educațional în condiții normale. Conducerea unității școlare nu a dat dovadă de implicare și îndreptarea atenției către minor în vederea acordării de sprijin în conformitate cu nevoile sale raportat la mediul educațional.

La ședința din data de **16.02.2018** părinții prezenți **au semnat un proces verbal** în care și-au exprimat dorința de excludere a minorului de la clasă. La ședința din data de 28.02.2018 aceștia au prezentat un memoriu în vederea excluderii minorului de la clasă, memoriu depus la secretariat. Este lesne de înțeles de ce părinții minorului, ulterior acestei ședințe, au luat decizia de a-și retrage fiul de la Școala în cauză.

Sigur că pe lângă acel cadru intimidant, ostil, degradant la care a fost supus părintele minorului, și implicit minorul, Colegiul director consideră că atitudinea unui cadru didactic față de toți elevii săi trebuie să fie conformă cu legislația, însă și cu moralitatea și buna credință.

Astfel, Colegiul director are în vedere și starea emoțională a copilului diagnosticat cu această tulburare, deoarece astfel de situații pot avea consecințe grave asupra dezvoltării acestuia. Este absolut necesar ca minorul să nu simtă respingerea ori batjocora celor din jur, în special a cadrului didactic și a colegilor de clasă, având în vedere că relația dintre profesor și elev trebuie să fie una apropiată și deschisă. Pentru îmbunătățirea vieții de zi cu zi a copilului **e nevoie de mult echilibru**

emoțional ambiental, de sprijinul consecvent și constant al părinților, terapeuților și cadrelor didactice.

55. Astfel, Colegiul director reține din documentele existente la dosarul cauzei faptul că se cunoștea situația elevului, însă nu a luat nicio măsură. Există obligația ca directorul școlii să cunoască situațiile de acest gen, legate de elevi ori cadre didactice. Și este greu de crezut că directorul școlii nu a avut cunoștință de situația elevului, din moment ce au avut loc mai multe întruniri ale Consiliului clasei și s-a pus în discuție presupusul comportamentul agresiv al minorului.

56. Având în vedere cele de mai sus, Colegiul director reține incidența prevederilor art. 2 alin. 1 și 4, art.11 coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000 republicată în cazul conducerii școlii iar în ceea ce o privește pe doamna dirigintă, Colegiul director reține incidența art. 2 alin. 1 și 5 și art.11 coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000 republicată.

Cu privire la sancționarea faptelor de discriminare, Colegiul director are în vedere prevederile directivelor Uniunii Europene în domeniu, care solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Comportamentul pasiv al Școlii Gimnaziale nr. 30 Timișoara prin reprezentant legal intră sub incidența prevederilor art. 2 alin. (1) și (4), art.11 coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000R;
2. Sancționarea Școlii Gimnaziale nr.30 Timișoara prin reprezentant legal, director prof. cu sediul în Timișoara, str. Aștrilor, nr.13, cu amendă contravențională în cuantum de 3000 lei, potrivit art. 2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. nr. 137/2000R coroborat cu art. 8 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
3. Aspectele sesizate, cu referire la comportamentul discriminatoriu al Dirigintei intră sub incidența prevederilor art. 2 alin. (4) și (5) art.11 coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000R;
4. Sancționarea doamnei, cu amendă contravențională în cuantum de 1000 lei, potrivit art. 2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. nr. 137/2000R coroborat cu art. 8 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
5. Cu privire la faptele săvârșite de către Profesorul de geografie nu s-a reținut încălcarea prevederilor legale incidente O.G. nr. 137/2000 R.
6. Cu privire la faptele săvârșite de către Psihologul școlii nu s-a reținut încălcarea prevederilor legale incidente O.G. nr. 137/2000R.
7. Cu privire la faptele săvârșite de către părinții colegilor de clasă cu minorul nu s-a reținut încălcarea prevederilor legale incidente O.G. nr. 137/2000R.
8. O copie a hotărârii se va transmite păților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

A) Amenda se va achita...

B) Școala Gimnazială nr.30 Timișoara prin reprezentant legal, director prof. va achita la Administrația Finanțelor Publice a Mun. Timișoara, conform O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – membru

DINCĂ ILIE – membru

HALLER ISTVÁN – membru

JURA CRISTIAN – membru

LUMINIȚA GHEORGHIU – membru

POPA CLAUDIA SORINA – membru

SANDU TATIANA VERONICA – membru

Data redactării 22.01.2020;

Redactat și motivat de F.V., P.C.S.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal de 15 zile, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de**

discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu